

CYFARFOD	PWYLLGOR SAFONAU
DYDDIAD	27, TACHWEDD, 2012
TEITL	PROTOCOL RHODDION A LLETYGARWCH AELODAU
PWRPAS	ADOLYGU'R PROTOCOL
AWDUR	DILYS PHILLIPS, SWYDDOG MONITRO

1. Atodaf i'r adroddiad hwn gopi o'r Protocol Rhoddion a Lletygarwch ar gyfer aelodau'r Cyngor. Mabwysiadwyd y Protocol hwn gan y Cyngor ym Mehefin 2004. Mae'r Protocol yn ymdrech i gyflwyno arweiniad i aelodau ynglŷn â pha roddion a lletygarwch y gellir eu derbyn a pha rai y dylid eu cofrestru.
2. Mae'r Côt Ymddygiad i aelodau yn dweud ....*"Rhaid i chi o fewn 28 diwrnod ar ôl i chi gael cynnig unrhyw rodd, lletygarwch, buddiant materol neu fantais faterol, sy'n werth mwy na £25, ddarparu hysbysiad ysgrifenedig ar gyfer Swyddog Monitro eich awdurdod yn nodi bodolaeth a natur y rhodd honno, y lletygarwch hwnnw, y buddiant materol hwnnw neu'r fantais faterol honno. Rhaid i chi gofrestru cynnig o'r fath pe derbyniwch ef ai peidio."*
3. Y Pwyllgor Safonau wnaeth argymhell y trothwy o £25 pan gafodd y Côt ei fabwysiadu yn 2008 a'r Pwyllgor Safonau hefyd a gynigiodd y dylid cofrestru unrhyw gynnig sydd yn cael ei wrthod yn ogystal â'r rhai sydd yn cael eu derbyn.
4. Yn ei ganllawiau ar y Côt, mae'r Ombwdsmon yn cynnig yr arweiniad canlynol ar roddion a lletygarwch.
  - (a) Y gall derbyn rhodd neu lletygarwch greu buddiant personol i aelod y dylid wedyn ei ddatgan os oes pwyllgor yn ystyried mater sy'n effeithio ar yr unigolyn a roddodd y rhodd neu lletygarwch.
  - (b) Y dylai'r aelod gwestiynu'r cymhelliant dros y rhodd neu'r lletygarwch er mwyn penderfynu os yw wedi ei gynnig iddo/i yn rhinwedd ei swydd fel cynghorydd.
  - (c) Y dylid cofrestru unrhyw rodd neu lletygarwch y mae yr aelod yn ansicr o'i werth neu sydd yn gyfres o roddion a fyddai gyda'i gilydd yn cyrraedd y trothwy o £25.
5. Mae'r paragraff yn y Côt Ymddygiad yn berthnasol i gynghorau tref a chymuned yn yr un modd ag i'r Cyngor Sir, ac mae canllawiau'r Ombwdsmon ar gyfer cynghorau tref a chymuned yn cynnwys yr un arweiniad. Nid yw'r protocol a fabwysiadwyd gan Gyngor Gwynedd yn 2008 wedi ei ddisbarthu i'r cynghorau tref a chymuned.

6. Gofynnir i aelodau'r Cyngor Sir gofrestru unrhyw gynnig o rodd neu letygarwch sy'n werth mwy na £25 drwy gwblhau ffurflen a'i hanfon i'r Swyddog Monitro. Atodaf gopi o'r ffurflen. Serch hyn byddaf yn derbyn rhai datganiadau o roddion a lletygarwch ar e-bost.
7. Atodaf i'r adroddiad grynodedb o'r holl gynigion sydd wedi eu cofrestru ers Mai 2008. Fe welir nad yw yn restr helaeth iawn. Mae'n werth nodi hefyd mai 10 aelod o'r Cyngor sydd wedi cofrestru rhoddion neu letygarwch.
8. Wrth fynd ati i adolygu'r Protocol Rhoddion a Lletygarwch, efallai y byddai o fudd i'r pwyllgor ystyried y materion canlynol :-
  - (a) A ydi'r Protocol yn cynnig arweiniad ddigon eglur i aelodau ynglŷn â pha bryd y dylid derbyn neu wrthod cynigion? A oes modd cael canllawiau sydd yn ceisio rhestru enghreifftiau o sefyllfaoedd, ynteu a fyddai'n well gosod meini prawf neu gwestiynau y dylai pob cynghorydd eu gofyn cyn dod i benderfyniad ar rodd neu letygarwch?
  - (b) A oes dryswch yn cael ei greu wrth osod trothwy ariannol ar gyfer cofrestru sydd ddim yn berthnasol i ba un a yw'r rhodd neu letygarwch yn cael ei dderbyn a'i peidio?
  - (c) A yw'r trothwy o £25 yn parhau yn addas.
  - (ch) Ar ba ffurf ddylai'r gofrestr gael ei chadw, a sut ddylai aelodau gofrestru rhoddion neu letygarwch?
  - (d) A oes angen unrhyw newidiadau i'r ffurflen gofrestru?
  - (dd) A ddylid newid y protocol i gyfeirio at ganllawiau yr Ombwdsmon?
  - (e) Beth ddylid ei wneud mewn perthynas â chael cofrestr o roddion a lletygarwch i gynghorau tref a chymuned?
9. Wrth adolygu'r Protocol hwn, mae'n bosib y bydd y pwyllgor yn teimlo y dylai gomisiynu rhagor o waith ymchwil neu archwiliad er mwyn casglu tystiolaeth fwy manwl i'w gynorthwyo. Gofynnir felly am farn y pwyllgor a yw hwn yn faes y mae'n dymuno ei adolygu mewn dyfnder ac am ei sylwadau cychwynnol ar y Protocol.

PROTOCOL RHODDION A LLETYGARWCH - AELODAU

1. Cyflwyniad

- 1.1 Dylech drin unrhyw gynnig o rodd neu letygarwch a wneir i chi'n bersonol gyda'r gofal mwyaf. Rydych yn gyfrifol am unrhyw benderfyniad i dderbyn rhodd neu letygarwch, a gall eich enw da ac enw da'r Cyngor gael ei beryglu wrth i chi dderbyn rhodd neu letygarwch amhriodol.
- 1.2 Nid yw'n bosib llunio rheolau pendant a fydd yn addas ar gyfer pob achlysur ond mae'r protocol yma yn cynnig canllawiau i'ch cynorthwyo i wneud penderfyniad.

2. Y Gyfraith

- 2.1 Mae derbyn llwgr wobr yn drosedd. Os profir eich bod wedi derbyn rhodd, benthyciad, ffi, gwobr neu fantais gan rywun sy'n ceisio contract gyda'r Cyngor byddai'n rhaid i chi (a'r sawl wnaeth y cynnig) brofi nad ydych wedi ymddwyn yn anonest.

3. Cofrestru

- 3.1 O dan Gôd Ymddygiad y Cyngor mae'n rhaid i chi gofrestru unrhyw rodd neu letygarwch a gewch sy'n werth dros £25. Hefyd dylech gofrestru unrhyw gynnig yr ydych yn ei wrthod ac sy'n werth dros £25.
- 3.2 Cedwir y gofrestr rhoddion a lletygarwch gan y Swyddog Monitro a dylid ei hysbysu'n ysgrifenedig o unrhyw rodd neu letygarwch a dderbynnir neu a wrthodir sy'n werth dros £25. Bydd y gofrestr ar gael i'r cyhoedd ei archwilio.
- 3.3 Rhaid cofio mai ffigwr ar gyfer cofrestru yw £25 ac nid yw'n golygu'n angenrheidiol y medrwch dderbyn unrhyw rodd neu letygarwch sy'n werth llai na hynny. Rhaid i chi ystyried yn ofalus bob cynnig beth bynnag fo'i werth.

4. Rhoddion

- 4.1 Mae "rhodd" yn cynnwys nwyddau a gwasanaethau am ddim, y siawns i brynu nwyddau/gwasanaethau gyda gostyngiad neu ar dermau nad ydynt ar gael i'r cyhoedd, neu siawns i brynu nwyddau/gwasanaethau nad ydynt ar gael i'r cyhoedd.
- 4.2 Cewch dderbyn rhoddion dinesig ar ran y Cyngor. Nid yw'r protocol hwn yn berthnasol i'r fath roddion ac nid oes rhaid eu cofrestru 'chwaith.
- 4.3 Ni ddylech dderbyn rhoddion personol, sy'n berthnasol i'ch safle fel aelod neu'n côdi ohono, gan unrhyw un. Serch hynny, mae'n iawn i chi gadw rhoddion bychan a dinod megis beiros, dyddiaduron a.y.b. Hefyd gallwch dderbyn gwobrau raffl.
- 4.4 Dylech wrthod unrhyw rodd a gynigir i chwi, neu i aelod o'ch teulu agos, gan unrhyw berson neu gorff sydd yn gwneud, neu sydd yn dymuno gwneud, busnes gyda'r Cyngor neu sy'n ceisio penderfyniad gan y Cyngor.

4.5 Wrth wrthod rhodd dylid dweud yn gwrtais ond yn gadarn wrth y cynigydd pa weithdrefnau a safonau sy'n weithredol o fewn y Cyngor. Os anfonir rhodd o'r fath :

- rhaid ei dychwelyd yn syth i'r anfonwr gydag eglurhad.
- dylid cofrestru derbyn a dychwelyd y rhodd os yw yn werth dros £25.
- lle bo cynigydd yn mynnu eich bod yn derbyn rhodd, rhaid i chi gysylltu â'r Swyddog Monitro am gyngor ynglŷn â'r modd i weithredu.

5. Lletygarwch

5.1 Ni ddylech dderbyn lletygarwch gan berson neu gorff sydd yn, neu'n sy'n dymuno, gwneud busnes gyda'r Cyngor, neu sy'n ceisio penderfyniad gan y Cyngor.

5.2 Ni ddylech dderbyn cynigion o letygarwch oni bai fod gwir angen i gyfrannu gwybodaeth neu gynrychioli'r Cyngor yn y gymuned.

5.3 Dylech osgoi lletygarwch mewn sefyllfaoedd lle mai chi fydd yr unig westai.

5.4 Ni ddylech dderbyn cynigion i fynychu achlysuron cymdeithasol neu chwaraeon oni bai eu bod yn rhan o fywyd y gymuned neu fod disgwyl i'r Cyngor gael ei gynrychioli yno.

5.6 Lle bydd angen ymweliadau fel rhan o'r broses o wneud penderfyniadau, dylech sicrhau bod y Cyngor yn ariannu'r ymweliadau hynny er mwyn diogelu tegwch y penderfyniadau sydd yn deillio ohonynt.

5.7 Bydd yn dderbyniol i chi dderbyn lletygarwch trwy fod yn bresennol mewn cynadleddau a chysiau perthnasol lle bydd yn amlwg mai corfforaethol ac nid personol yw'r lletygarwch, lle bydd y Cyngor yn rhoi caniatâd ymlaen llaw a lle sicheir y Cyngor na chyfaddawdir unrhyw benderfyniadau gan y Cyngor.

5.8 Medrwyd dderbyn lluniaeth arferol mewn cysylltiad â'ch gwaith fel aelod (te, coffi, bisgedi a.y.b).

6. Swyddog Monitro

6.1 Os oes gennych amheuaeth ynglŷn ag unrhyw gynnig, dylech ofyn am gyngor y Swyddog Monitro.

Cofrestr Rhoddion a Lletygarwch Aelodau 2008-2012

Dyddiad ar y ffurflen/ebost	Rhodd/Lletygarwch a ddatganwyd	Derbyniwyd/Gwrthodwyd	Gwerth
22/5/08	Botel Champagne . Rhodd gan Mr Alun Gerrard a weithredodd fel eilydd ar gyfer papurau enwebu'r Cynghorydd	Derbyniwyd	Dros £25
16/07/08	Digwyddiadau dathlu 70 oed Hufenfa De Arfon. Gwahoddiad gan Hugenfa De Arfon	Derbyniwyd	Dros £25
29/09/08	Tocynnau Gŵyl y Faenol – Gwahoddiad gan Lywodraeth y Cynulliad.	Derbyniwyd	Dros £25
05/11/08	Plac Gwydr gan Faer Pentref Huchenfeld – gefeillio Llanbedr a Huchenfeld	Derbyniwyd	?
12/11/08	Lluniaeth gan berchennog Plas Glynllifon (gwahoddiad gan Barc Glyniffon i'r Wyl Grefft)	Derbyniwyd	Tua £5
12/11/08	Lluniaeth gan berchennog Plas Glynllifon(gwahoddiad gan Barc Glyniffon i'r Wyl Grefft)	Derbyniwyd	?
21/04/09	Potel Whisgi fel gwerthfawrogiad gan etholwr	Derbyniwyd	Dros £25
19/11/09	Cinio efo Clwb Hwyllo Meirionnydd – Gwahoddiad gan clwb Hwyllo Meirionnydd i ddathlu pryniant y tir oddi wrth y Cyngor.	Derbyniwyd	Dros £25
01/12/09	Potel Win – gan etholwr fel gwerthfawrogiad	Derbyniwyd	?
12/1/10	Cinio gyda Cymdeithas Tai Cartrefi Gwynedd – gwahoddiad gan Gartrefi Gwynedd	Derbyniwyd	Tua £25
20/2/10	Noson Lansio “Snowdonia 1890” – gwahoddiad gan y BBC	Derbyniwyd	?
08/06/10	Cinio ar wahoddiad Cwmni TRIBAL	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio ar wahoddiad Bwrdd yr Iaith Gymraeg	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio ar wahoddiad Bwrdd Ymddiriedolaeth Amgueddfa Cymru	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Noson Wobrywo Yr LGC – gwahoddiad Cwmni Procserve	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio ar wahoddiad y Cwmni Iaith	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio ar wahoddiad Solace 11/2/10	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio Welsh Politician of the Year- gwahoddiad y Welsh Year Book	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio David Hawker	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio Gala Gŵyl Geltaidd - Gwahoddiad Cwmni Barcud/Gŵyl Geltaidd	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio ar wahoddiad Excellence Wales	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio Bwrdd Gwasanaethau Lleol	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio ar wahoddiad Solace/WLGA – 12/2/10	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cinio Bwrdd Partneriaeth y Gogledd	Derbyniwyd	Dros £25
08/06/10	Cyfarfod Ymestyn Llyfrgell Genedlaethol Cymru – gwahoddiad gan y Llyfrgell	Derbyniwyd	Dros £25
13/01/11	Cinio gan Sain yn noson Sefydliad Materion Cymreig	Derbyniwyd	Dros £25

24/01/11	Cinio Sefydliad Materion Cymreig	Derbyniwyd	Dros £25
24/01/11	Cinio gan y WLGA	Derbyniwyd	Dros £25
18/03/11	Tocynnau Peldroed- Caernarfon v Crwydriaid Caernarfon - fel aelod glwb Rygbi Caernarfon gan Glwb Peldroed Caernarfon.	Derbyniwyd	Dros £25
30/03/11	Cinio Blynyddol Gofalwyr Maeth Gwynedd (Cyngor Gwynedd)	Derbyniwyd	Dros £25
30/03/11	Cinio gan yr "Harlech Society"	Derbyniwyd	Dros £25
23/05/11	Seremoni Sefydlu'r Cyng. Ioan Thomas yn Faer Caernarfon (gwahoddiad gan Gyngor Tref Caernarfon)	Derbyniwyd	Dros £25
29/07/11	2 x tocyn i gyngerdd agoriadol yr Eisteddfod Genedlaethol gan Gwmni Ynni Gwynt Cymru	Derbyniwyd	Dros £25
15 /08/11	Cinio gan y "Devere Group"	Derbyniwyd	Dros £25
31/08/11	Cinio Gala Wythnos Busnes Gwynedd (Cyngor Gwynedd)	Derbyniwyd	Dros £25
06/09/11	Tocyn gwerth £50 am bryd o fwyd mewn bwyty a dwy botel o win – gan etholwr	Derbyniwyd	Tua £60

Cofrestr Rhoddion a Lletygarwch Aelodau 2012 - 2017

Dyddiad ar y ffurflen/ebost	Rhodd/Lletygarwch a ddatganwyd	Derbyniwyd/ Gwrthodwyd	Gwerth
14/11/12	Gwahoddiad Swper yng Ngwesty'r Celt gan Gyngor Celfyddydau Cymru	Derbyniwyd	Dros £25
14/11/12	Gwahoddiad tocyn a lluniaeth ar gyfer Gem Rygbi 6 Gwlad yng Nghaerdydd 17/3/12	Gwrthodwyd	Dros £25